

Библиотека

БЪЛГАРИЯ НА КРАЧКА ОТ ХИМАЛАЙСКАТА КОРОНА

На 30 април 1981 г. от космическите 8516 метра българинът Христо Проданов изрече тъй дълго очакваните думи „Аз съм на върха! На върха съм! – Христо” Изкачен бе първият български осемхилядник и това бе четвъртият по височина връх на планетата – Лхоце. Открита е нова страница в историята на българския алпинизъм – започна и българската битка за най-високите върхове на планетата, така наречените осемхилядници.

Макар и трудно после се заредиха Еверест, Анапурна, Чо Ойю, Гашербрум II, Нанга Парбат, Дхаулагири, Макалу, Броуд пик, Хидън пик, Кангчендзъонга, К-2, Манаслу. За да стане и България носител на най-престижната колекция за алпинистите – „Хималайската корона” ни остана само един и то най-ниският – Шиша Пангма.

Битката на българските алпинисти за изкачването на най-високите върхове на планетата вече се води в продължение на 37 години. Като участници в 65 Хималайски и Каракорумски експедиции, проведени под формата на национални, клубни, международни и комерсиални групи 117 нашите алпинисти са направили 255 опита. От тях 30 души са направили 64 успешни изкачвания на 13 главни върха. С най-много изкачени върха -10 е Боян Петров, с шест върха и едно повторение на Еверест е Атанас Скатов, с 5 различни върха и едно повторение на Еверест е Николай Петков. С по три изкачени върха са Петко Тотев и Дойчин Боянов. Три изкачвания има и Тончо Тончев но на вр. Дхаулагири той повтаря изкачването си. Девет алпинисти са с по два върха. С по един изкачен връх са още 15 алпинисти.

Най-много изкачени върхове нашите алпинисти са осъществили през 2009 г., 2014 г., и 2017 г. – по 6. По 5 изкачвания имаме през 1984 и 2016 г. Само по 1 изкачване нашите алпинисти са осъществили през 1981 и 1993 г.

Шест изкачвания нашите алпинисти са осъществили на върхове над 8-те хиляди метра, но това не са главните върхове, а тъй наречените спътници. Изкачванията на четири върха се оспорват от офиса на мис Елизабет Хоули, която е оторизирана от УИАА, да регистрира, както успешните, така неуспешните изкачвания на 14-те осемхилядника, най-вече на тези, които са на територията на Хималаите.

Всичко това, а и много повече подробности читателите ще намерят в излязлата тези дни книга „България на крачка от Хималайската корона”. На 296 страници и в 145 фотоса и в луксозно издание, авторът доц. Сандю Бешев се е опитал да направи читателите съпричастни на голямата българска битка в Хималаите и Каракорум. Между първата и последната страница на луксозното издание всеки от

117-те алпинисти взел участие в битките за 14-те надоблачни гиганта е намерил своето място. На тези, които са стигнали до връхната точка или, **там откъдето всяка крачка е само надолу**, авторът се е постарал да постави на съответното място снимките отговарящи на времето когато алпинистите ни са осъществявали самите изкачвания. В книгата са портретните снимки и на всички алпинисти, преминали 8-те хиляди метра, или тъй наречената „граница на смърта”. В книгата са предложени и техните снимки, не само защото са дали много за общия успех на експедициите, но и поради това, че още през 1938 година Хималайският комитет на Непал учредява много високото звание „Тигър на снеговете”. Това звание се дава на шерпите, преминали тази граница, което значи, че с това звание могат да се гордеят и всички наши алпинисти, стъпили над 8000 метра.

Отдадено е значимото и на тези, алпинисти, които са участвали в дадено изкачване, но са достигнали до по-ниска височина. За тях авторът се е постарал да отбележи причината за това – заболяване, лошо време, или просто до там са стигнали силите им.

Доколкото е позволило мястото в една книга са отбелязани и някои важни моменти от историята на тези най-големи върхове – техните открития, битките за първите им изкачвания, както и някои по-интересни моменти от богатата им история.

Както е отбелязано и в самия предговор на книгата, въпреки усилията не всичко е за една високопланинска експедиция не е било възможно да намери място в тази книга, защото всяка експедиция – голяма, по-малка или самостоятелна заслужава да бъде описана в отделна книга.

Издаването на тази книга, е посветено на 90-годишния юбилей на организирания алпинизъм в България /19 ноември 2019 г./ и е в памет на Боян Петров, направил най-много от българските алпинисти в битката за 14-те надоблачни гиганта, но останал вечен пленник на най-ниския от 14-те осемхилядника – вр. Шиша Пангма 8027 м.

доц. Сандю Бешев